

is deze noodzakelijkheid sedert lang algemeen toegestemd; ook voor den eerste zal die tijd komen, dat staat voor mij vast. Dat met behulp dier diagnostiek ook de etteringen der bijholten van den neus in vele gevallen kunnen worden erkend, dat hoop ik in bovenstaande regelen te hebben aangetoond.

H E T S C H I L D K L I E R - E X T R A C T .

EEN NIEUWE BEREIDING,

DOOR

Dr. F. PH. KÜTHE.

Voor de lezers van dit *Tijdschrift* is de schildklier-therapie geen nieuwheid meer. ZWAARDEMAKER gaf in dezen jaargang blz. 441 en vervolg een vrij uitvoerige beschouwing over de functie der schildklier en de Hoogleeraren VAN HAREN NOMAN en PEL deden blijkens het verslag, voorkomende in hetzelfde *Tijdschrift*, blz. 528, van de vergadering der Sectie voor Geneeskunde van het Genootschap ter bevordering der Natuur-, Genees- en Heelkunde te Amsterdam, op Woensdag 21 Maart 1894, mededeeling van gevallen van psoriasis en myxoedema, welke met gunstig resultaat door schildklier-toediening behandeld waren.

Vrij uitvoerig, hoewel niet volledig wordt „die Schilddrüsenfrage” in n^o. 98 van de *Sammlung klinischer Vorträge* (1894) door Dr. OTTO LANG behandeld en voor hen, die kennis willen nemen van het nieuwste, wat met betrekking tot dit onderwerp geschreven is, verwijzen wij naar de volgende bronnen:

Twee gevallen van lupus met thyreoïdaal-extract behandeld door BYROM BRAMWELL. *Brit. med. Journ.* 14 April 1894. (Gerefereerd in dit *Tijdschrift*, jrg. 1894 bladz. 578).

On myxoedoema bij GEORGE W. CRARIJ in *American Journal of medical Science*, Mei 1894 p. 515.

PHINEAS ABRAHAM, Use of thyroïd gland in the treatment of diseases of the skin. *The Lancet*, I, 1894 p. 93.

A case of cretinism treated by extract of thyroid gland by J. B. HELLIER *The Lancet*, 4 November 1893.

Eenzelfde geval in hetzelfde nummer van het *Lancet*, beschreven door GORDON PATERSON.

Een ander geval van cretinisme met thyreoïdaal-vocht behandeld door E. ANSON. *The Lancet*, I. 1894 p. 1063.

Een referaat van een voordracht door Prof. VON EISELSBERG over „Kropf, Cretinismus und Myxoedema” in het *Medisch Weekblad* van 5 Mei 1894 blz. 62.

„Toxidité du suc thyroïdien” van CHANTEMESSE. *Bull. gén. de Thérapeutique*, 8 Mei 1894, p. 137.

Terwijl de oudere lectuur vrij uitvoerig gerefereerd wordt in SCHMIDT's *Jahrb. d. Ges. Medic.* 1894 n^o. 1 S. 38, n^o 2 S. 163 en n^o. 3 S. 258.

Uit dit overzicht blijkt voldoende, dat dit nieuwe geneesmiddel reeds bij een aantal ziektevormen zijn toepassing gevonden heeft, waarbij ik uit mijn eigen praktijk nog een ander geval kan voegen, nml. van struma-hypertrophie, en één van herpes faciei.

Later, wanneer mijn ervaring ruimer is, die zich thans reeds over verscheidene gevallen van cretinisme en enkele vormen van huidziekte uitstrekt, hoop ik met deze ook bovengenoemde gevallen te beschrijven, terwijl ik mij thans voorloopig bepaal tot bespreking van het praeparaat zelf.

De wijze van toediening door WILLIAM WALLIS gevolgd (*The Lancet*, 4 Nov. 1893) in den vorm van de glandula thyreoïdea in substantie is zeker niet de meest gewenschte, want afgezien van het tegenstrijdige om een halve klier in rauwen toestand te verslinden, zal o. a. bij kinderen deze medicatie wel onmogelijk blijven.

Ook de inspuitingen onderhuids van het thyreoïdaal-vocht met glycerine uitgetrokken, gelijk MURRAY dit aanraadt, zijn met talrijke bezwaren verbonden, als daar zijn de pijnlijkheid en de mogelijkheid van niet afdoend gesteriliseerde stoffen in de bloedbaan te brengen.

De meest aantrekkelijke vorm schijnt wel de gepoederde gedroogde klier volgens NIELSEN, en de tabletten, die daarvan door BURROUGH & WELLCOME (Londen) zijn in den handel gebracht.

Toen wij echter deze tabletten analyseerden, kwamen wij tot het resultaat, dat de werking daarvan zeer gering moet zijn, aangezien op één tablet van BURROUGH, met een gemiddeld gewicht van $\frac{1}{4}$ gram, slechts 5 grein of 0.31 gram versche klier aanwezig is. Het zal wel geen betoog behoeven, dat de uitwerking van vier of vijf tabletten daags, zooals in de gebruiksaanwijzing wordt opgegeven, uiterst gering, ja bijna gelijk nul moet zijn.

Het kwam er dus op aan een praeparaat te vervaardigen, dat gemakkelijk genomen kan worden en in zoo klein mogelijk bestek de meeste geneeskrachtige eigenschappen bezit, en den Heer N. VERWEY, apotheker te Tiel, in dezen zin mijn aanwijzigingen doende, slaagde ik er in een droog, poedervormig extract te verkrijgen, waarvan 1 gram ongeveer met 10 gram rauwe thyreoïdaal-klier overeenkomt. Ik zeg ongeveer, omdat de ervaring ons leerde, dat de oplosbare eiwit- en extractief-stoffen niet steeds in dezelfde verhouding in de schildklier voorkomen, maar het meest in volume en in uitwerking, naarmate de klier van jongere dieren afkomstig is. Ditzelfde, wat althans de meerdere geneeskracht betreft, is ook door CRARY (*Amer. Journ. of med. Sc.* May 1894, pag. 524) beweerd.

Met een weinig bouillon genomen is dit extract zeer wel te ge-

bruiken. Ook wat den prijs betreft is een niet onbelangrijk voordeel aan de zijde van ons praeparaat; terwijl toch de tabletten bij een gewicht van 25 grammen (per flacon) behalve suiker en gom de vaste, droge bestanddeelen bevatten van 31 gram versche klier tegen den prijs van *f* 1.20 (buiten het port), wordt 15 gram extract, overeenkomende met ongeveer vijfmaal 31 gram versche klier, tegen den prijs van *f* 3 geleverd, zoodat ons praeparaat maar half zoo duur is als het Engelsche.

Maar behalve den vorm en den prijs is er nog iets anders. Enkel, met name CHANTEMESSE, MURRAY, CLAYES, SHAW EN BOUCHARD beweren, dat het schildklier-extract ook toxische eigenschappen bezit en aanleiding zou geven tot roodheid van de huid, misselijkheid, spierkramp, verlies van bewustzijn en pijn in hoofd en ledematen.

LANZ (*Samm. kl. Vortr.* n^o. 98, pag. 57) spreekt dit tegen en verhaalt, dat hij vier versch uitgesneden schildklieren genuttigd heeft zonder eenig ander gevolg dan voorbijgaande polsversnelling en ook ik ben dit laatste gevoelen toegedaan.

Het komt mij voor, dat de toxiciteit haar oorsprong vindt in den niet verschen toestand der schildklier, waaruit de bereiding geschiedt, en dat wij in de bovengenoemde gevallen met ptomaine-vergiftiging te doen hebben, afhankelijk van een begin van rotting, die bij deze klier veel vroeger dan bij andere organen, zooals bij de spieren, intreedt.

Eindelijk acht ik het niet onverschillig, dat men zekerheid hebbe omtrent de al of niet aanwezigheid van tuberculose bij het geslachte dier, en tabletten of poeder van vreemden oorsprong zonder contrôle zijn om die reden gevaarlijk.

Naar aanleiding van het bovenstaande heb ik het niet ondienstig geacht de H.H. collega's te wijzen op een praeparaat, dat hier te lande verkrijgbaar en onder behoorlijke contrôle vervaardigd, betere waarborgen aanbiedt dan eenig ander uit het buitenland, en daarenboven de helft goedkooper is.

De gemiddelde dosis door mij aangewend is 1—5 gram daags in eens in een kop lauwen bouillon genomen. De bouillon mag niet te heet zijn om mogelijke decompositie der eiwitstoffen te voorkomen.

Het is mijn plan den bezoekers van de eerstkomende Algemeene Vergadering te Amsterdam dit praeparaat te vertoonen.

Tiel, Juni 1894.
